

ADORASAUN BA RAI TIMOR-LESTE

(Agoŕstu 2020)

G – Iha oras ida orasaun nian iha-ne'ebé ita kontempla Kristu, Ida ne'ebé moris hi'as, ita sei harohan ba ita-nia Rain, liuliu ba ukun—na'in no polítiku sira atu sira la hanoin de'it an rasik hodi hariku an de'it maibé hateke ba ema hotu ne'ebé sei moris kiak no jerasaun foin-sa'e sira. Ita mós husu atu foin-sa'e sira ne'ebé iha hanoin di'ak bele hatudu sira-nia aten-barani hodi lori mudansa ba Rai Timor-Leste. Ita mós harohan ba Kreda atu sai livre husi tentasaun sira mundanizmu nian ne'ebé halo atu la hatene ko'alia sai injustisa sira iha sosiedade, la sai roman no masin ba mundu. Atu sarani hotu hetan kbiit husi Maromak nia Liafuan, Eukaristia, no prezensa Kristu nian no kbiit husi Espíritu iha moris loroloron.

Knananuk – Bless the Lord my soul

Iha Na'i nia futar oin (Espozisaun Santíssimu)

Ita hatán ho knananuk - **Laudate omnes gentes, laudate Dominum** (2x)

L- Ami rekoñese Na'i, ita-nia prezensa: ita-nia domin mai ami mak domin fiél, iha momentu hotu.

L- Na'i, ita-nia liman sira nakloke iha krús mak sinál folin liu belun ida nian ne'ebé iha kbiit atu bá to'o rohan iha ninia domin.

L – Na'i, Ita moris nafatin. Iha ita-nia futar liman ami lori ami nia istória sira, ami-nia mehi sira, ami-nia preokupasaun sira.

L – Iha ita-nia oin, ami lori ami-nia família sira, ami-nia comunidade, ami-nia povu liuliu sira-ne'ebé terus. (**Silénsiu**)

1. KRISTU MORIS IHA BELEZA MORIS NIAN

Hatais furak liu

Leitura 1 – Husi Evanjellu S. Lucas nian (15,16-24)

Reflesaun – Ita-nia hatais hatudu ita-nia dignidade: tanba ne'e ita presiza iha atensaun ho saida mak ita hatais. Hatais hatudu kuidadu

ne'ebe iha ba ema: jestu dahuluk no ikus moris nian mak simu hatais, sinál vizivel domin nian. Istória, moris loron loron, ita-nia istória, liutiha tinan ruanulu independénsia entrega mai ita hatais sira ne'ebé ita lakohi asume: hatais ne'ebé hasai dignidade, halo ema sai atan, halakon liberdade, hadook malu tanba balun hariku an no la hanoin ema seluk. Ne'e la'ós ona hatais maibé uniforme! Hilin sala sira ema ida-idak nian, povu nian, no hahalok diskriminasaun no injustisa nian mak hatais foer sira iha ita-nia rain, ne'ebé susar atu hasai. Karik fiar mós sai hatais klood ida, hatais obrigatóriu ida, hatais ne'ebé fahe. Loloos, Maromak iha ai-knanoik, la kole atu fó mai ita presente hatais furak liu, hatais festa nian: Nia fó hatais ita ho dignidade ne'ebé ema ida labele na'ok husi ita, dignidade oan sira ne'ebé Nia hadomi, oan sira ne'ebé Nia buka, Nia perdua. Ida-ne'e akontese iha ita-nia batizmu, ho sinál hatais mutin, maski dalabarak ita la hanoin.

Mai ita harohan ba ema hotu ne'ebé terus tanba ema hanehan sira-nia direitu, la halo justisa ba sira, halakon sira-nia dignidade nu'udar ema no Maromak oan. (Pauza)

Invokasaun hodi hatán **Ubi caritas et amor, ubi caritas Deus ibi est.**

L – Ho Ita Na'i, ami bele hateke nafatin ba oin: ida-ne'e mak seguransa ne'ebé ami iha.

L – Se ami iha amizade ho Ita, Jezús “ida-ne'e sai esperiénsia fundamentál ne'ebé tahan ami-nia moris sarani.

L – Ami fiar iha ita-nia mizerikórdia, tanba ne'e ami konfesa ami-nia salan sira.

L – Ami kontempla ita-nia beleza ne'ebé hatudu iha ema barak, ne'ebé lori ho dignidade no haraik-an, hatais sira-nia moris nian.

2. KRISTU MORIS IHA FOIN-SA'E SIRA NIA MORIS

Halai ne'ebé lais liu

Leitura 2 – Husi Evanjellu S. João nian (20,3-10)

Reflesaun – Pedro katuas no la’o neineik, João foin-sa’e no halai lais! Foin-sa’e sira mak ema ne’ebé buka ninia dalan rasik, ne’ebé hakarak semo ho ain rasik, ne’ebé hateke ba mundu ho matan nakonu ho esperansa, nakonu ho futuru no mós ho iluzaun. Foin-sa’e ida hanesan ema adultu sira, prontu atu bá, atu fó an.... Nafatin halai ba oin. Ko’alia kona-ba foin-sa’e sira katak ko’alia kona-ba promesa, no ida-ne’e signifika ko’alia kona-ba ksolok. Foin-sa’e sira iha kbiit maka’as, iha kapasidade atu hateke ho esperansa. Foin-sa’e ida mak promesa moris nian, bele muda mundu, mundu ne’ebé katuas, mundu ne’ebé hoku iha tahu korrupsaun nian.

Mai ita husu perdaun ba Na’i tanba ita la hatene uza ita-nia forsa sira atu hari’i mundu ida furak liu, justu liu, denunsia injustisa sira no servi maluk sira.

Ita invoka Na’i nia mizerikórdia hodi hatán ho **“Misericordias Domini in aeternum cantabo”**

L – Dalabarak ami-nia sosiedade la konsidera foin-sa’e sira nu’udar “rai lulik”, “maklorik fini Maromak nia moris nian no loloos ema boot sira tenke hasai sira-nia sandálias iha sira-nia oin”.

L – Iha foin-sa’e barak iha mundu ne’ebé sobre ezkluziun oioin tanba nepotizmu no familiarizmu: sira ne’ebé la iha rikusoin ka padriñu boot la hetan oportunidade atu haburas sira-nia matenek. Ita husu perdaun ba injustisa sira ne’ebé halo inan feto-faluk sira tanis, aman kiak sira halerik.

L – La’ós fasil atu fó tempu atu “rona: iha ita-nia uma sira, iha eskola sira, iha serbisu fatin sira, iha enkontru simples sira... maski ita hatene katak rona malu mak halo ita deskobre moris, hariku malu...

3. KRISTU MORIS IHA KREDA

Hodi Na’i Jezús Kristu nia naran

Leitura 3 – Lia husi Apóstolu sira nia Hahalok (3,1-10)

Reflesaun - Pedro no João halo atu ema ain-kudeik koko Maromak nia hateken: moris nu’udar sarani mak uluknanai hateke ba moris hanesan Kristu hateke, Kristu ne’ebé hedi iha krús no moris hi’as. Mai ita husik Kristu hateke mai ita, atu hafoun ita-nia istória moris nian.

Ita hakfodak ho Pedro nia liafuan: “Iha Na’i Jezús nia naran”. Pedro ema fraku, maibé hadomi maka’as Jezús Kristu, tan ne’e nia hetan kbiit atu halo ema ain-kudeik hamri’ik.

Ita-nia domin ba Kristu sai konkretu bainhira ita sai konkretu iha asaun solidariedade no karidade ba maluk sira. Ita husu Na’i Jezús iha silénsiu atu ita hatene lori “Liafoun Di’ak” ba maluk sira.

Ida-idak reflète, hahalok konkretu saida mak sei halo.

4. MAROMAK MAK HALO BUAT KMANEK OIOIN IHA ITA

Magnificat

Iha momentu ida-ne’e ita sei hato’o ita-nia magnificat pesoál ho forma espontánea, ita hatán hodi hananu **“Magnificat anima mea Dominun”**

Ami Aman

Orasaun finál

Maromak ami Aman, boot no laran-sadia, Na’i dame no moris nian, ema hotu nia aman. Ita hateke mai ami maluk sira nia susar no terus, sira-ne’e to’o ohin lora la hetan justisa ba sira nia moris. Rona sira-nia hakilar. Halo ukun-na’in sira ukun iha justisa, sira ne’ebé povu hili atu servi Rai ne’e, bele tane aas interese povu nian no nasaun nia progresu liufali sira-nia interese pesoál no sira-nia moris egoísta.

Ami harohan ne’e, hodi Kristu ami Na’i.

Knananuk finál: Strong and constant